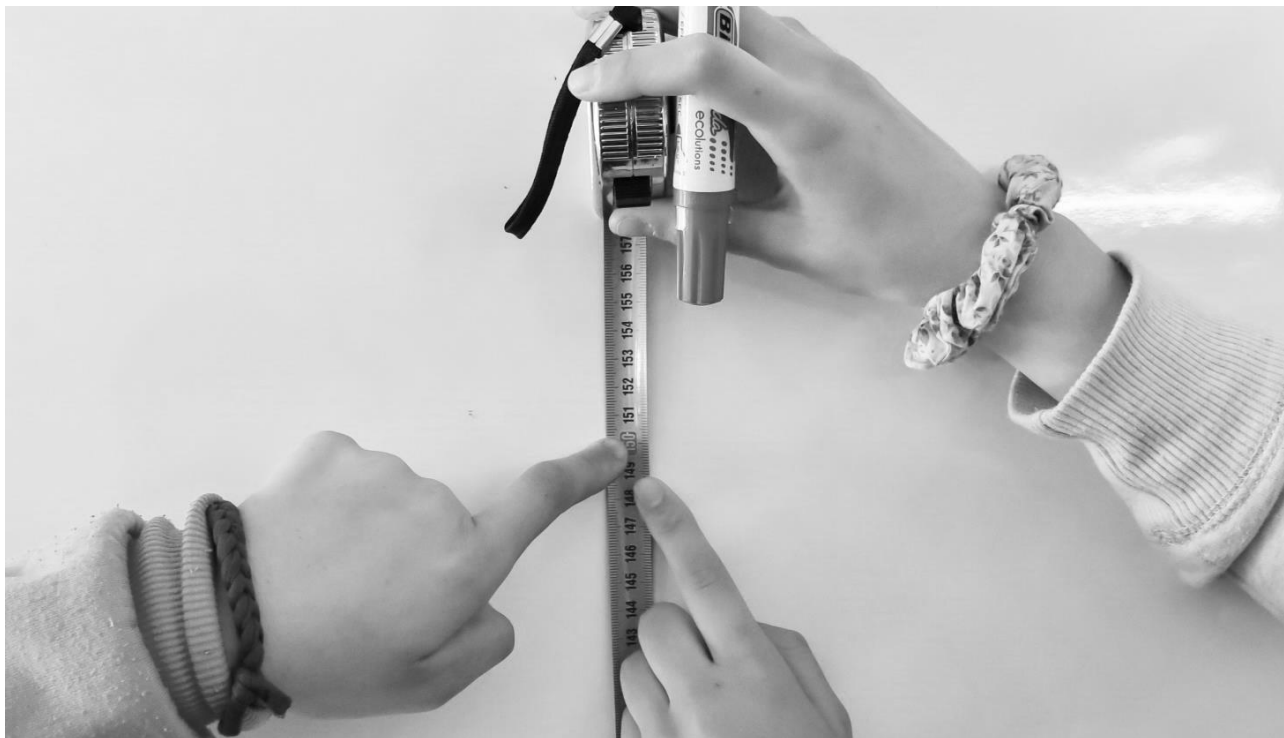




Dossier de premsa FUNDACIÓ JAUME BOFILL

L'estat de l'educació a Catalunya a les portes d'un cicle de recuperació econòmica Anuari 2016

SÍNTESI DELS RESULTATS PRINCIPALS

Francesc Pedró i Bernat Albaigés (directors)

DESEMBRE 2017

Les publicacions de la Fundació Jaume Bofill
estan disponibles per a descàrrega al web
www.fbofill.cat

Primera edició: desembre 2017

© Fundació Jaume Bofill, 2017
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
<http://www.fbofill.cat>

Aquesta obra està subjecta a la
licència Creative Commons de
Reconeixement-NoComercial-
SenseObraDerivada (by-nc-nd). Es
permet la reproducció, distribució i
comunicació pública de l'obra sempre
que se'n reconegui l'autoria. No es
permet l'ús comercial de l'obra ni la
generació d'obres derivades.



Autors: Bernat Albaigés i Francesc Pedró (directors), Ricard Benito, Jordi Blanch, Xavier Bonal, Mariona Farré, Gerard Ferrer-Esteban, Eugeni García-Alegre, Isaac González, Eva Izquierdo, Ferran Mañé, Xavier Martínez-Celorrio, M. Cristina Pujol i Teresa Torres.

Coordinació de continguts: Mònica Nadal, Judit Vallès i Valtencir Mendes

Disseny: Amador Garrell
Fotografia de la coberta: Lluís Salvadó

Per a qualsevol consulta, podeu contactar amb:

Ismael Palacín, director de la Fundació Jaume Bofill (620 587 300).

Mònica Nadal, directora de recerca de la Fundació Jaume Bofill (651 753 754).

- Des de fa uns anys, existeixen interessos en qüestionar aspectes troncats del model educatiu existent a Catalunya i en situar l'escola en el centre del debat polític per raons que no tenen a veure amb la millora real de les oportunitats educatives i dels processos d'aprenentatge de l'alumnat.
- El qüestionament del model d'immersió lingüística, articulats jurídicament a través de la Sentència del Tribunal Constitucional 31/2010, de 28 de juny, sobre l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, i de la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE), n'és un bon exemple. Els resultats de les proves PISA demostren que no existeixen diferències estadísticament significatives en els nivells d'aprenentatge de l'alumnat en funció de la llengua parlada a casa quan es controla l'impacte de l'estatus socioeconòmic (vegeu el gràfic 32). Alhora, cal tenir present que pràcticament el 100% de la població a Catalunya sap parlar el castellà, independentment de l'edat que tingui, o més del 95% sap escriure'l, mentre que en el cas del català, aquests percentatges són sensiblement més baixos en totes les franges d'edat (entre la població total, el 80,4% sap parlar-lo, i el 60,4% sap escriure'l). Gràcies a la immersió, les diferències en el coneixement de la llengua catalana i castellana són més petites entre la població jove: entre la població de 15 a 29 anys, el 92,0% sap parlar català, i el 88,8% sap escriure'l (pràcticament el 100% en el cas del castellà).
- L'aprovació de la LOMCE representa un punt d'inflexió en el procés de recentralització de la política educativa per part de l'Estat en aspectes com ara la definició dels currículums i dels criteris d'avaluació. La voluntat de modificar la llengua vehicular a les escoles i de controlar el currículum i l'avaluació han centrat part dels esforços de l'acció del Govern Central a Catalunya en els darrers anys, sense evidència que aquests canvis hagin de resoldre problemes reals en l'àmbit educatiu.
- Més recentment, el focus s'ha situat en qüestionar el suposat adoctrinament de l'alumnat per part del professorat i les direccions dels centres educatius. **L'Anuari 2016 posa de manifest que, gràcies a la tasca resilient dels docents fonamentalment, el sistema educatiu ha aconseguit millorar els resultats, malgrat les restriccions pressupostàries durant els anys de crisi econòmica. L'Anuari 2016 evidència, a més, que els problemes fonamentals del sistema educatiu giren al voltant de l'equitat i se situen lluny, per tant, dels debats interessats sobre l'adoctrinament. Les desigualtats d'accés, la segregació escolar i l'abandonament educatiu prematur són, doncs, els temes sobre els quals s'haurien de centrar les polítiques educatives en els propers anys mitjançant un notable i imprescindible impuls a la inversió en educació.**

ELS EFECTES DE LA CRISI

Les polítiques d'austeritat han portat a una reducció dràstica de la despesa pública en educació (al 2014 es gasta un 21,7% menys que al 2009), i que ha afectat sobretot el professorat (47% de la reducció total) i l'educació infantil (7%). Aquesta reducció de la despesa pública s'ha vist parcialment compensada per la despesa de les famílies en educació, que ha crescut un 25,3%. Al 2015 s'inicia un procés de recuperació que es consolida al 2017 (amb un increment del 16% des de 2014).

- ***Al 2014 el pressupost liquidat del Departament d'Ensenyament és un 21,7% menys del que s'invertia l'any 2009. L'impacte més evident de la crisi econòmica sobre el sistema educatiu ha estat la reducció de la inversió en educació***

La reducció de la despesa pública en educació (no només educació no universitària) a Catalunya en aquest mateix període ha estat un 19,6% menys (vegeu la taula 5 i els gràfics 13 i 14 del dossier de premsa).

- ***L'any 2015 és el primer en que el pressupost inicial i també el pressupost liquidat del Departament d'Ensenyament s'han incrementat (un 9%).*** Aquesta tendència s'ha confirmat amb el pressupost inicial del Departament d'Ensenyament de l'any 2017.
- ***Els àmbits més afectats per aquesta reducció de la despesa pública en educació han estat el professorat (47% de la reducció total) i el seu impacte sobre les ràtios (de 11 a 12,5), la inversió en centres (17%) i l'educació infantil (7%).***
- ***La despesa de les llars en ensenyament ha crescut en un 25,3% a Catalunya.*** Coincidint amb el context de reducció de la despesa pública, les llars han incrementat la part de la seva despesa destinada a ensenyament. A Catalunya **la despesa de les llars en ensenyament és elevada, si es compara amb la resta de comunitats autònomes.** Les llars catalanes destinen l'any 2016 158,8 euros més en ensenyament i 323,6 euros més per estudiant que les llars espanyoles. (vegeu taula 8)

Un dels factors que incideix en la baixa despesa pública en educació a Catalunya és el model de finançament autonòmic. Les diferències en l'esforç inversor en educació s'expliquen en un 54,6% per les variacions en el saldo fiscal.

- ***La despesa pública en educació és clarament inferior a la mitjana europea i també a la mitjana espanyola.*** En termes de despesa pública sobre el PIB, Catalunya destinava l'any 2015 el 3,7% del PIB, clarament per sota de la mitjana espanyola (4,4%) i europea (5,1%), només per sobre de països com Letònia i Romania. Per comunitats autònomes, la despesa unitària en educació no universitària de Catalunya (4.026,4 euros) només és superior a la d'Andalusia, Canàries, Comunitat Valenciana, Múrcia i Madrid (vegeu la taula 6).

Aquesta contracció de la inversió pública es produeix en un context de dèficit de finançament de l'educació a Catalunya.

- ***Un dels factors que incideix en la baixa despesa pública en educació a Catalunya és el model de finançament autonòmic.*** Existeix una relació entre l'esforç inversor en educació de les comunitats autònomes i el saldo fiscal, tant calculat pel mètode de flux de benefici com de flux monetari. Les comunitats autònomes amb un dèficit fiscal més important, com pot ser el cas de Catalunya, tenen nivells de despesa inferiors, fins i tot a paritat de PIB. Les diferències en l'esforç inversor en educació s'explica en un 54,6% per les variacions en el saldo fiscal (calculat pel mètode de flux de benefici) (vegeu gràfics 15 i 16).
- Catalunya és una de les comunitats autònomes amb un dèficit públic i un saldo fiscal més negatiu, i també amb una reducció de la despesa en educació per estudiant no universitari a preus corrents més gran (23,8%), només menys intensa que la de Castella-la Manxa, clarament per sobre de la mitjana espanyola (19,2%). Comunitats com Extremadura o el País Basc, entre d'altres factors, amb una situació financera més favorable, han aplicat reduccions de la despesa unitària del voltant del 10%, menys de la meitat que en el cas català (vegeu el gràfic 17).
- El concert basc i el conveni navarrès propicien que aquestes siguin les dues comunitats autònomes amb una despesa en educació més elevada. El 2015 el País Basc té una despesa pública en educació no universitària per estudiant de 6.106,5 euros, un 51,7% més elevada que la de Catalunya (4.026,4 euros).

Els resultats educatius han millorat en aquests anys: la taxa d'adoneïtat (alumnat que fa el curs que li correspon) ha passat del 68% al 77%; la graduació a l'ESO del 77% al 88%; els resultats d'aprenentatge han millorat, tot i que més modestament. Això ens assenyalava que el sistema educatiu, i especialment el seu professorat, han respost amb resiliència els efectes de la crisi econòmica sobre l'educació. La millora dels estudis de la població adulta també hi ha contribuït.

- ***Les trajectòries escolars dels alumnes han millorat en els darrers anys: s'han reduït les taxes de repetició, han augmentat les taxes de graduació a l'ESO i ha millorat la permanència al sistema en els ensenyaments postobligatoris.*** Les trajectòries de l'alumnat en l'educació primària i secundària han millorat de manera notable. En el període 2007-2015 la taxa d'adoneïtat als 15 anys (alumnat que fa el curs que li correspon) ha passat del 68,4% fins al 76,6% i la taxa de graduació a l'ESO del 79,0% al 87,7% (veure taula 1 i gràfic 1).
- ***No hi ha evidència d'empitjorament dels resultats d'aprenentatge. Ara bé, la millora en els resultats de les proves de competències ha estat més aviat modesta.***
 - Les proves de 4t d'ESO assenyalen un estancament en els resultats obtinguts en les edicions de 2014, 2015 i 2016: al voltant dels 76 punts en llengües catalana i castellana, 70 punts en matemàtiques, 68 punts en llengua anglesa.
 - S'observa una lleu millora en el cas de les proves PISA, especialment gràcies als millors resultats obtinguts a l'edició de 2015, quan es va superar els 500 punts per primer cop en les tres competències avaluades (comprensió lectora, matemàtica i científica), i també a l'evolució positiva en les edicions de 2006, 2009, 2012 i 2015 en la competència de comprensió lectora (vegeu la taula 2).
- ***Hi ha hagut un augment significatiu del nivell educatiu de la població a Catalunya, especialment d'aquella d'edats amb més probabilitat de tenir fills en edat escolar: l'any 2007 el 46,4% d'aquesta població tenia estudis bàsics i l'any 2016 és el 35,4% (10 punts menys); el 28,6% tenia estudis superiors i ha passat al 41,8% (13 punts més).***

El nivell d'instrucció dels progenitors és el factor predictor més significatiu de l'èxit educatiu de l'alumnat, de manera que com més capital instructiu té la família, millors resultats acadèmics obtenen els infants. Una població amb més capital instructiu té més facilitats per promoure bons resultats en les generacions futures. Aquest augment significatiu del nivell educatiu de la població a Catalunya durant la crisi ha tingut un efecte molt positiu sobre els resultats de l'educació escolar.

La crisi ha afectat especialment la demanda i la participació en l'educació. Durant el període 2010-2015, la participació a l'educació infantil de primer cicle, al lleure educatiu i a la formació al llarg de la vida s'ha estancat o reduït. Ara es comença a recuperar la demanda a l'educació infantil de primer cicle però no, encara, la participació a la formació al llarg de la vida. Tots ells són àmbits de l'educació claus en la igualtat d'oportunitats educatives

- **Les taxes d'escolarització en l'educació infantil s'han mantingut estables** (37% total i 23% d'escolarització en la xarxa pública) però s'ha reduït la demanda 13.000 alumnes entre els cursos 2011/12 i 2015/16, degut a la davallada de la natalitat i també a les dificultats de les famílies per fer front als costos. El curs 2016/17, per primer cop des del curs 2011/12, augmenta tant el nombre d'alumnat com també la taxa d'escolarització (vegeu el gràfic 4). La participació en l'educació infantil s'associa a un major èxit educatiu en l'escolarització obligatòria i al llarg de la vida, raó per la qual es considera una política clau d'igualtat d'oportunitats.
- **El percentatge de participació de la població adulta a la formació al llarg de la vida ha decrescut en 3 punts percentuals del 10,6% al 7,4%** (més de 140.000 persones de 25 a 64 anys menys que es formen) en el període 2010-2016 (vegeu el gràfic 5). No existeixen indicadors que evidencin una millora en la participació al lleure educatiu i a la formació al llarg de la vida, àmbits que també s'han vist afectats negativament per la crisi.

Durant els anys de crisi, no hi ha evidència d'un empitjorament de l'equitat entre centres pel que fa als resultats. De fet, la millora dels resultats del sistema educatiu ha estat possible gràcies, en part, a la millora dels resultats de l'alumnat socialment més desafavorit. L'actuació dels docents i l'increment formatiu de la població adulta expliquen que la crisi no hagi impactat en els resultats. És probable, també, que els efectes més profunds de la crisi segueixin latents i no es manifestin fins més endavant

- **L'any 2016, per primer cop, després d'anys de creixement, es redueix el risc de pobresa infantil passant del 27,9% al 24,0%. Malgrat això, aquesta vulnerabilitat és encara ara més alta que abans de la crisi.** Les condicions de vida dels infants i les seves famílies tenen un alt impacte en les

condicions d'educabilitat. La pobresa s'associa a pitjors resultats educatius i menor nivell formatiu final i aquests a unes condicions de vida més precàries (salut, ocupació, etc).

- L'origen socioeconòmic familiar condiona tota la trajectòria educativa dels infants. ***Els infants socialment menys afavorits accedeixen més tard al sistema educatiu i l'abandonen abans, i al llarg de la seva escolaritat obtenen de mitjana pitjors resultats.***
 - A l'educació infantil de primer cicle existeixen **41,4 punts percentuals de diferència entre les taxes d'escolarització dels infants de 0 a 2 anys en funció del nivell d'instrucció de la mare** (sense estudis-estudis superiors, segons dades censals de 2011).
 - En l'etapa infantil de primer cicle, **l'escolarització dels infants estrangers és 4 vegades més baixa que la dels infants en el seu conjunt** (segons dades del curs 2014/2015).
 - Les taxes d'escolarització postobligatòria dels joves de 15 a 19 anys, per exemple, són de **34,7 punts percentuals en funció del nivell d'instrucció de la mare** (sense estudis-estudis superiors, segons dades censals de 2011). Les trajectòries escolars més enllà de l'escolarització obligatòria també estan fortament condicionades per l'origen social.
 - Segons les dades de PISA, a Catalunya el pes de l'estatus socioeconòmic en els resultats és cada vegada major. Així, per exemple, en el cas de la competència científica, l'any 2003 l'ESCS explicava el 8,8% de la variància en les puntuacions, i per cada unitat d'ESCS s'incrementaven 18,2 punts, mentre que l'any 2015 aquests valors s'incrementaven fins al 13,6% i els 29,0 punts, respectivament (vegeu el gràfic 27).
- ***En els darrers quinze anys els nivells de segregació escolar a Catalunya han estat força estancats. La segregació escolar, afecta negativament la cohesió social del sistema i les oportunitats educatives dels alumnes i n'afecta el seu rendiment.***
 - En el cas de la **segregació escolar** de l'alumnat estranger, a primària s'ha passat del 51% d'alumnat estranger que hauria de canviar hipotèticament de centre per garantir una escolarització plenament equilibrada (curs 2001/2002) al 47% (curs 2014/2015), d'acord amb l'índex de disimilitud (dades Departament d'Ensenyament).
 - Les dades de PISA 2015 també evidencien que els països amb sistemes educatius menys segregats tendeixen a obtenir millors resultats en les proves de competències que els països amb sistemes educatius més segregats. Les diferències en els nivells de segregació expliquen el

21,9% de les diferències en els resultats en ciències entre països (vegeu el gràfic 25).

- ***Les diferències en els resultats de les proves de competències bàsiques a 6è de primària entre centres d'alta complexitat i centres de baixa complexitat han tendit a decreixer de manera sostinguda en les quatre competències avaluades, en les quatre darreres edicions (2013, 2014, 2015 i 2016).***
 - Per exemple, si l'any 2013 hi havia 13,2 punts de diferència en llengua catalana i 12,4 punts en matemàtiques, l'any 2016 n'hi ha 9,8 i 9,9, respectivament (vegeu el gràfic 30).
 - Les diferències en les proves de competències bàsiques a 4t d'ESO també han tendit a reduir-se progressivament: si l'any 2012 les diferències entre centres d'alta complexitat i baixa complexitat eren de 14,3 punts en llengua catalana i de 25,1 punts en matemàtiques, l'any 2016 eren de 11,9 i 16,1 punts, respectivament (vegeu el gràfic 31).
- ***La millora de resultats educatius del sistema ha estat possible gràcies, en part, a que l'alumnat socialment menys afavorit ha millorat els seus resultats:***
 - A primària en els centres d'alta complexitat el nivell baix d'assoliment de llengua catalana s'ha reduït del 31,6% al 26,0% mentre que en els centres de baixa complexitat, del 7,1% al 8,1% (amb una mitjana que ha passat del 75,8 al 78,1). Aquest procés es produeix en totes les competències avaluades.
 - A 4t d'ESO en els centres d'alta complexitat el nivell baix d'assoliment en llengua catalana s'ha reduït del 25,9% al 22,7% (amb una mitjana que ha passat del 68,1 al 69,6), mentre que en els centres de baixa complexitat, del 3,9% al 4,0% (amb una mitjana que ha passat del 81,4 al 81,5).
 - Les dades de les proves PISA 2015 posen de manifest que, en comparació a l'edició de 2006, l'alumnat amb un nivell socioeconòmic baix (ESCS < percentil 33) experimenta una evolució positiva en els resultats, i més que en el cas de l'alumnat amb nivell socioeconòmic mitjà o alt en les tres competències avaluades (vegeu la taula 10 i el gràfic 28).
- ***No hi ha evidència clara d'un empitjorament de l'equitat entre centres d'ençà de la crisi pel que fa als resultats d'aprenentatge; ara bé, les diferències que existeixen entre els centres s'expliquen per la seva composició social.***

Tot i que encara existeixen diferències en els resultats entre centres, i que aquestes diferències s'expliquen fonamentalment per la seva composició

social, els centres presenten cada cop uns resultats més semblants (segons les proves de competències).

- En aquest sentit, **no és incompatible que aquesta millora global dels resultats del sistema s'estigui produint al mateix temps que l'alumnat en situació de pobresa extrema n'estigui patint efectes negatius sobre les seves trajectòries escolars.** Més enllà dels impactes amb caràcter general, els professionals de l'ensenyament han denunciat com la crisi econòmica ha perjudicat les trajectòries escolars d'infants en situació de pobresa.
- **Malgrat que les diferències de resultats entre centres s'han anat reduint el pes de l'extracció socio-econòmica dels alumnes sobre els resultats individuals ha augmentat notablement.** Els dos resultats poden semblar contradictoris a primera vista, però no ho són perquè parlen de dues coses ben diferents: l'equitat en el comportament del sistema ha millorat, però el pes de les inequitats que ja pesen sobre els individus quan arriben a l'escola no han parat de créixer durant la crisi.
- Per què l'empitjorament de les condicions d'educabilitat no ha impedit la millora dels resultats? Tres possibles raons:
 - ***És massa d'hora per a percebre cap efecte significatiu de la crisi sobre els resultats;*** en realitat, caldria esperar a què les primeres generacions nascudes durant la crisi, i de les quals les condicions d'educabilitat han empitjorat, completessin tota l'escolaritat obligatòria per a mesurar-ne els efectes.
 - ***L'augment significatiu del nivell educatiu de la població a Catalunya té un efecte molt positiu sobre els resultats de l'educació escolar.***
 - ***Els previsibles efectes negatius de la crisi han estat compensats per un millor funcionament intern del sistema escolar i, particularment, de l'actuació professional docent.*** Les pitjors condicions d'educabilitat dels alumnes i de desplegament de la provisió per efecte de la reducció de la inversió pública en educació, que han afectat notablement les condicions laborals del professorat, han estat contrarestatades per una prestació professional d'aquest mateix professorat encara més eficient que abans de la crisi. Cal afegir l'impacte de polítiques específiques promogudes en els darrers anys.

La crisi ha afavorit la permanència dels joves al sistema educatiu, que han seguit estudiant o s'hi ha reenganxat davant les dificultats de trobar feina: entre el 2008 i el 2016 el percentatge de joves (16-24) que estudia ha passat del 51% al 68% i el que abandona prematurament del 32% al 18%. El tombant de la crisi, però, ja deixa sentir els seus efectes: alguns indicadors de millora s'han estancat.

- *El percentatge de població de 18 a 24 anys que abandona prematurament els estudis, sense haver assolit ensenyaments secundaris postobligatoris, ha decrescut del 32,9% al 18,0%.*

D'ençà de l'inici de la crisi econòmica, els principals indicadors relacionats amb la permanència de la població jove al sistema educatiu mantenen una tendència positiva. El sistema educatiu compta avui amb més alumnes que allarguen la seva escolaritat (o que retornen al sistema educatiu) que no pas abans de la crisi econòmica:

- Entre els anys 2008 i 2016, el percentatge de població de 16 a 24 anys que estudia ha passat del 51,0% al 65,1%, més de 13 punts percentuals més.
- En el període 2007-2015, la taxa d'escolarització als 17 anys ha passat del 78,5% al 88,4%, i la taxa d'escolarització als 20 anys, del 47,4% al 67,7%.
- El percentatge de població de 20 a 24 anys amb estudis secundaris postobligatoris ha passat del 59,8% al 73,8%,
- Als ensenyaments superiors, la taxa d'escolarització als ensenyaments universitaris ha passat en el període 2008-2014 del 23,3% al 32,1%.
- El percentatge de població de 30 a 34 anys amb nivell d'estudis superior en el període 2007-2016, del 39,7% al 43,1% (vegeu les taules 3 i 4 i el gràfic 6)
- *Aquests canvis s'expliquen per l'efecte de substitució, que afavoreix especialment la població amb menys nivell d'estudis:*
 - en el cas de la població de 18 a 24 anys amb estudis primaris o menys, la participació a la formació va créixer en més de 13 punts percentuals (període 2008-2013) front els 10 punts percentuals en el

cas de la població amb estudis secundaris obligatoris i postobligatoris i eks 7 punts en el cas de la d'estudis superiors.

- El fort desenvolupament de l'oferta de FP afavoreix la reducció de l'abandonament escolar. D'ençà del curs 2000/2001, **la provisió d'oferta de CFGM s'ha doblat**, amb més de 30.000 nous alumnes, i amb un esforç de creació de places especialment intensiu en el període 2008-2013, quan el ritme d'incorporació de nous alumnes va ser de 3.500 per any (vegeu el gràfic 8).

L'increment de les taxes d'atur, amb dificultats creixents d'ocupació per part de la població jove sense formació, ha provocat que aquells joves que abans tendien a abandonar el sistema educatiu atrets per un mercat de treball que els oferia oportunitats d'ocupació de baixa qualificació, hagin romàs al sistema educatiu, o hi hagin retornat un cop han quedat sense feina.

- ***Alguns indicadors semblen començar a experimentar un estancament en la seva evolució. L'inici de la recuperació econòmica pot posar risc la permanència dels joves al sistema educatiu, presumiblement per les facilitats d'accés al mercat de treball.***
 - La taxa d'escolarització als 17 anys ha passat del 90,6% l'any 2013 al 88,3% l'any 2015.
 - L'evolució de la participació de la població de 16 a 24 anys a la formació al llarg de la vida també sembla tendir a l'estancament des de l'any 2014 (amb un increment d'un punt percentual en el període 2014-2016, del 64,0% al 65,1%, quan en el període 2008-2014 aquest increment ha estat de 13 punts percentuals, del 51,0% al 64,0%) (vegeu el gràfic 11).
 - El retorn al sistema educatiu també sembla decreïxer. **El percentatge d'alumnat de 20 anys o més als cicles formatius de grau mitjà ha passat del 34,1% (curs 2013/2014) al 31,7% (curs 2015/2016)**, a mesura que s'ha anat entrant en una fase de creació d'ocupació. Així doncs, aquest percentatge ha decaïgut novament després d'un període 2008-2014 d'increment de 12 punts percentuals per efecte de l'allargament de les trajectòries escolars i del retorn a l'educació, a mesura que també es reduïa la taxa d'ocupació. (vegeu el gràfic 12).
- ***L'estructura formativa està canviant: d'un escenari amb predomini del dèficit formatiu (que encara afecta al 51,9% de la població de 25 a 64 anys) a un escenari amb predomini del nivell d'instrucció superior (el 43,7% de la població jove de 25 a 34 anys).*** L'any 2007, un 13,6% dels joves de 18 a 24 anys ni estudiaven ni treballaven, mentre que l'any 2010 aquesta proporció s'havia incrementat fins al 24,1%, amb un augment de més

de 10 punts percentuals. En la segona fase de la crisi (període 2010-2013), en canvi, tot i que l'atur continuava creixent, amb taxes d'atur juvenil superiors al 50%, aquesta taxa s'ha mantingut estancada, al voltant del 25%. A partir de 2013, ja amb la reducció de l'atur, el percentatge de joves de 18 a 24 anys que ni estudien ni treballen ha iniciat una tendència a decreixer: del 25,7% del 2013 s'ha passat al 18,1% l'any 2016 (vegeu el gràfic 11).

- ***L'estructura de qualificació de l'ocupació és encara fortament secundària (47%). Això dibuixa un context de subocupació per a la població més altament formada, per la qual cosa s'albira una crisi del retorn de la inversió en educació***

PROPOSTES

Els anys 2015 i 2016 el creixement del PIB s'ha situat per sobre del 3%. En aquest context, tenim l'oportunitat que la resolució de la crisi permeti replantejar algunes característiques del funcionament del sistema educatiu per tal de fer-lo més eficient i més equitatiu.

Cal un augment del finançament públic de l'educació fins arribar a nivells equiparables a la mitjana europea (5,1% del PIB). Prioritàriament, aquest increment del pressupost ha de procedir d'un canvi substancial en els mecanismes de finançament de la Generalitat.

Incrementar entre 1 i 1,5 punts el percentatge del PIB el pressupost del Departament d'Ensenyament hagués suposat l'any 2015 disposar d'una xifra pressupostària en una forquilla que giraria entre els 2.000 i els 3.000 milions d'euros addicionals (un 50% més respecte de la quantitat que actualment s'inverteix).

- ***La recuperació no serà suficient amb els mecanismes actuals de finançament, mediatitzats per l'Estat. L'augment que es proposa és, senzillament, una quantitat molt gran que prioritàriament hauria de procedir d'un canvi substancial en els mecanismes de finançament de la Generalitat.*** Sense aquest canvi substancial, l'alternativa és continuar amb nivells de despesa inferiors a la mitjana europea.

La sortida de la crisi ha de ser una oportunitat per a repensar les prioritats de la inversió educativa. És el moment d'apostar per les polítiques que desbloquegen la qualitat i de l'equitat del sistema. Les evidències internacionals apunten la direcció a seguir: apostar per l'equitat, abordar la segregació escolar, reformar la formació docent, garantir la gratuïtat de l'ensenyament i dels estudis postobligatoris.

La recerca comparativa internacional, així com les dades d'aquest mateix Anuari, permeten de sintetitzar algunes evidències que han de ser considerades com a punt de partida per a l'establiment de criteris d'inversió en educació en un escenari de recuperació econòmica. Breument, serien les següents:

- La millora de resultats educatius del sistema és funció, en bona mesura, de la millora dels aprenentatges de l'alumnat socialment menys afavorit.
- La qualitat de la provisió escolar és funció directa de les competències professionals dels docents.
- La segregació escolar és un fre al a la millora de l'èxit educatiu econòmic i a la cohesió social del país.
- El dret a l'educació és incompatible amb un ensenyament bàsic que no és realment gratuït.
- El nivell d'educació de la població adulta és un dels determinants més clars dels resultats escolars.
- Una part dels bons resultats dels nivells d'escolarització post-obligatòria podrien amagar un efecte de substitució.

En matèria d'inversió en educació és tan important el quant com el com.

Als països desenvolupats no existeix una correlació lineal entre la despesa en educació per alumne i els resultats de l'aprenentatge, ni en termes de qualitat ni tampoc d'equitat. Per tant, el que fa la diferència són els criteris que s'utilitzen per a distribuir els recursos, les polítiques, el com, en definitiva.

En el cas de Catalunya, la importància de la discussió al voltant dels criteris amb els que es distribueixen els recursos és molt important tant en el vector de la qualitat com en el de l'equitat del sistema. **Si disposéssim de 1.500 milions d'euros d'inversió pública addicionals ens situarien en el 4,4% del PIB català (% com el d'Espanya). En aquest cas les prioritats que proposem són:**

Què podríem fer amb una inversió addicional en educació aproximada de 1.500 milions d'euros?

1. Universalitzar progressivament l'accés a l'educació infantil de primer cicle, prioritzant els infants en risc d'exclusió:

- Si prenem com a referència la taxa de risc de pobresa per als infants a Catalunya (27,9% el 2015), hi hauria al voltant de 60.000 infants menors de 3 anys que pateixen aquest risc. El cost de garantir l'accés gratuït a 60.000 infants a l'oferta d'educació infantil de primer cicle seria de **205 milions d'euros** anuals (import que no tindria en compte el cost de creació de places addicionalment requerides, amb un cost per plaça de llar d'infants de 3.420 euros per alumne i any -sense computar els serveis complementaris-).

2. Garantir la gratuïtat efectiva de l'ensenyament obligatori:

- Malgrat la gratuïtat formal de l'ensenyament obligatori, és notori i s'ha denunciat en nombroses ocasions que hi ha despeses associades a l'escolaritat que vulneren aquest principi.
- Amb un cost estimat de 400 euros per alumne/any en quotes en concepte de material escolar, sortides i activitats, colònies escolars i AMPA a les escoles públiques, sense computar el servei de menjador escolar, caldria invertir **266 milions d'euros** per cobrir els costos d'escolarització (exclòs el servei de menjador escolar que mereix un capítol específic) de l'alumnat escolaritzat al sector públic en els ensenyaments d'educació infantil de segon cicle, d'educació primària i d'educació secundària obligatòria.
- Tal i com està dissenyada la doble xarxa escolar pública-concertada, també es generen desigualtats en l'accés als bens educatius, relacionades amb la vulneració del principi de gratuïtat efectiva (en modalitats de quotes) i escolarització equilibrada en la xarxa concertada. Per superar aquestes desigualtats, actualment existeix un debat d'opcions polítiques entre partidaris de progressar vers l'extensió i integració d'una sola xarxa pública (i que la resta sigui privada) i partidaris d'equiparar la doble xarxa pública-concertada (garantint en correspondència la total gratuïtat efectiva sense quotes i criteris de plena coresponsabilitat com l'escolarització equilibrada). Amb independència de l'opció política que es prengui s'ha de contemplar un escenari que faci extensiu aquest suport a l'alumnat en centres concentrats. En aquest cas, si hi incloem també l'alumnat escolaritzat al sector concertat (sense comptar el cost de les activitats complementàries) aquest import seria de **404 milions d'euros**.
- **Si aquest suport es limités a l'alumnat en situació de risc de pobresa** (el 27,9% del total, segons dades de 2015), aquesta partida es reduiria fins als **112 milions d'euros**.
- El Departament d'Ensenyament va destinar 6,4 milions d'euros fins l'any 2011 a contractes-programa amb 27 centres concertats amb una

composició social desfavorida, a fi de **garantir la plena gratuïtat de l'ensenyament per al conjunt dels alumnes afectats i la lluita contra la segregació escolar**. Aquest mecanisme de finançament es va dissenyar per superar els desequilibris d'escolarització; d'aquesta manera es va supeditar l'increment de recursos a l'assumpció de compromisos en clau d'equitat i cohesió. Malauradament, durant la crisi es va suspendre l'extensió d'aquesta política.

Traslladar al conjunt de centres concertats les condicions dels contractes-programa que va subscriure el Departament d'Ensenyament fins l'any 2011 equivaldria a un import aproximat de **146 milions d'euros**.

3. *Millorar la personalització de l'aprenentatge, l'acompanyament a l'escolaritat i les competències docents, especialment durant l'ensenyament obligatori, i augmentar els recursos destinats als centres d'alta complexitat:*

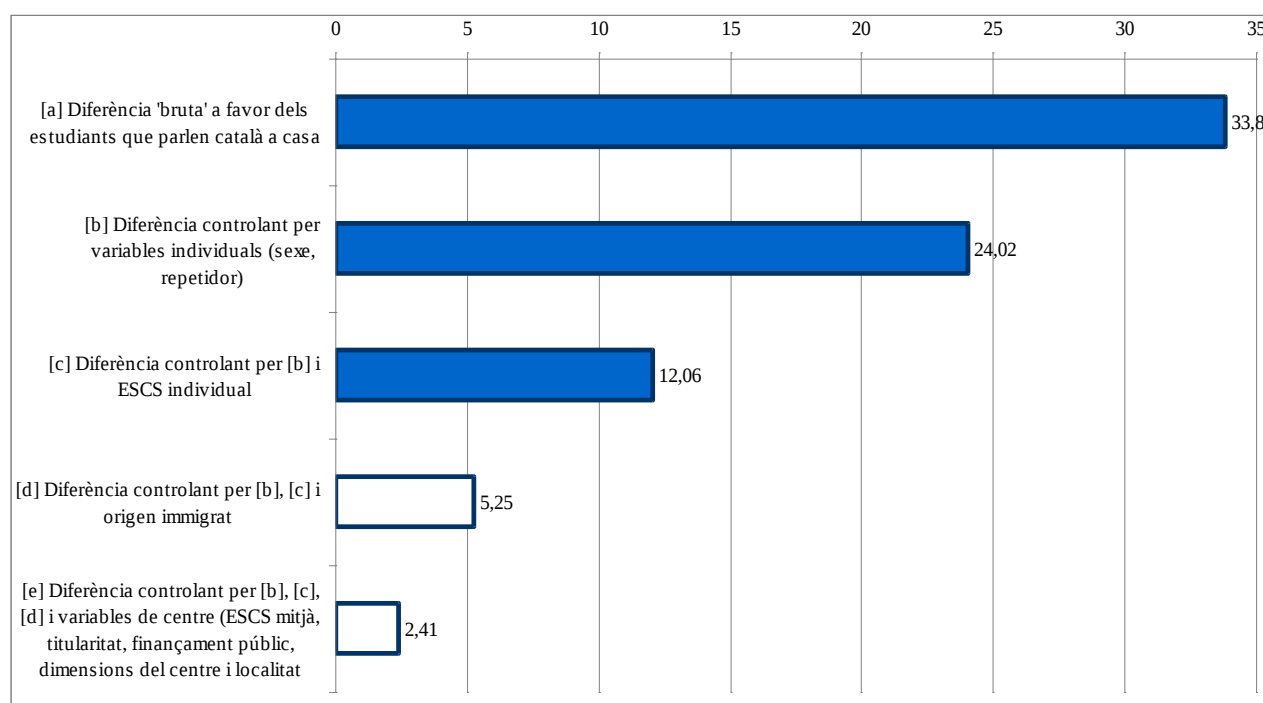
- El cost d'un mestre del sector públic és de 44.300 euros, mentre que el cost d'un professor de secundària, és de 48.500 euros (fent el càlcul en base a una antiguitat de 5 triennis i dos estadis). Incrementar un mestre per cada tres grups d'educació infantil de segon cicle i de primària al sector públic i concertat suposaria un cost de **442 milions d'euros** aproximadament. Incrementar un professor per cada tres grups de secundària obligatòria, **172 milions**.

4. *Universalitzar l'accés i la compleció dels ensenyaments secundaris postobligatoris:*

- Per situar la taxa d'abandonament de Catalunya (18% l'any 2016) a la mitjana europea (10,8%), caldria reduir en 36.159 els joves de 18 a 24 anys que no estudien sense haver assolit ensenyaments de batxillerat o cicles formatius de grau mitjà. Prenent un cost estimat per plaça/any de 5.429,6 euros, una inversió propera als **196,3 milions d'euros** podria garantir una provisió suficient d'oferta als ensenyaments secundaris postobligatoris.

GRÀFICS REFERENCIATS EN AQUEST DOSSIER DE PREMSA (per ordre d'aparició, d'acord amb la numeració que podreu trobar al dossier de premsa)

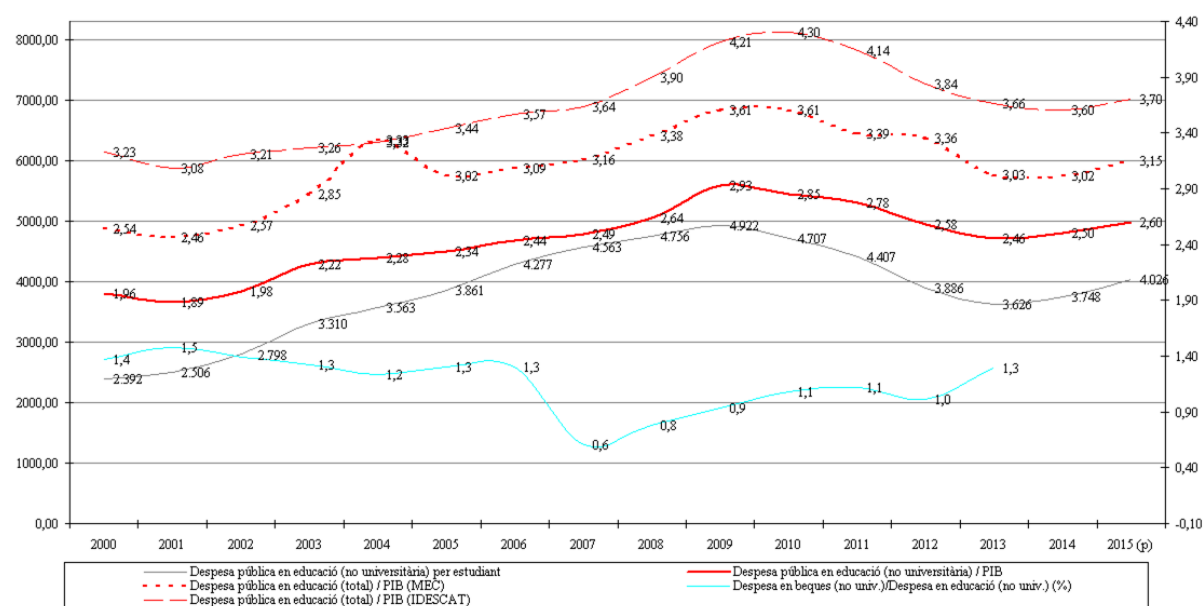
Gràfic 32. Diferència de puntuacions en matemàtiques a favor dels estudiants que parlen català a casa a Catalunya (2015)



Les columnes en color fosc són aquelles en que les diferències són estadísticament significatives.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades OCDE-PISA.

Gràfic 13*. Evolució dels indicadors de despesa pública en educació a Catalunya, 2000-2014



Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Educació, l'Institut Nacional de Estadística i l'Eurostat. Nota: Les dades de despesa pública estan extretes del Ministeri d'Educació, de l'estadística "Gasto público en educación en España", que conté una partida sense regionalitzar. S'incorpora, però, l'estimació que també fa l'Institut d'Estadística de Catalunya

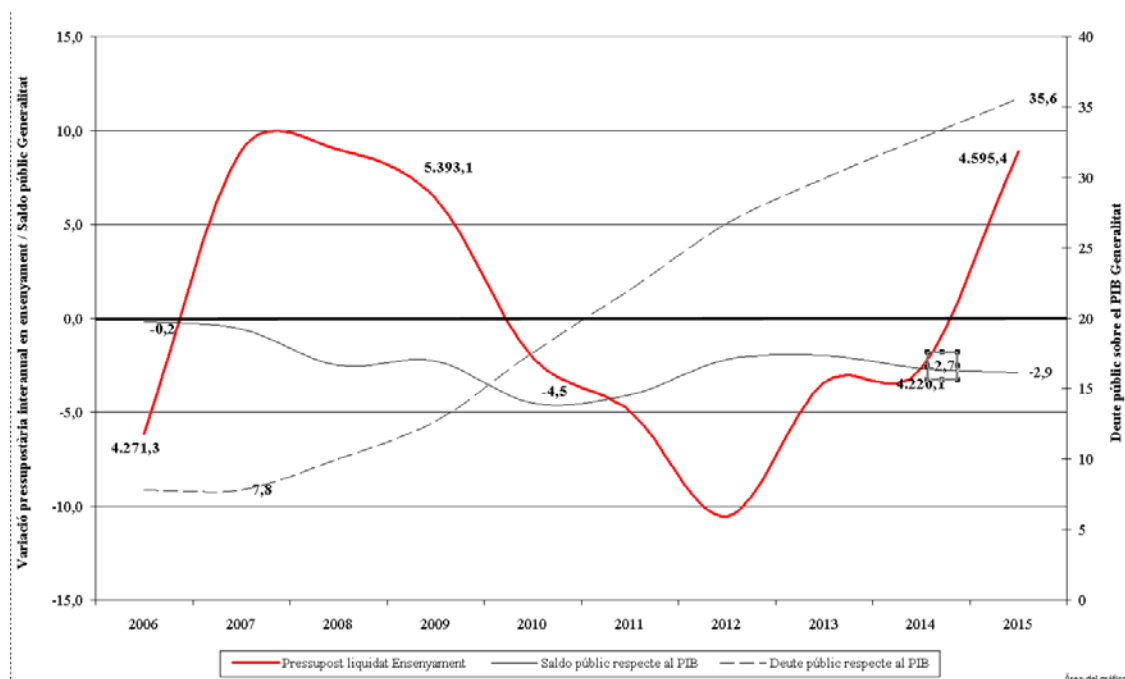
* La numeració de les taules i els gràfics corresponen a la publicació de l'Anuari 2016.

Taula 5. Evolució dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya en educació (2004-2015)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pressupost liquidat Ensenyament	3.369,3	4.551,9	4.271,3	4.653,1	5.070,4	5.393,1	5.282,3	5.019,4	4.490,5	4.335,8	4.220,1	4595,4	...	...
Variació respecte a l'any anterior (en %)	...	35,1	-6,2	8,9	9,0	6,4	-2,1	-5,0	-10,5	-3,7	-2,4	8,9	...	...
Pressupost inicial Ensenyament	3.376,0	3.759,3	4.177,0	4.540,2	4.881,3	5.122,0	5.317,6	4.894,3	4.611,0	4.611,0	4.157,5	4.442,6	4442,6	4821,1
Pressupost inicial Generalitat	18.710,8	21.516,9	23.924,4	26.684,6	28.243,3	29.730,8	32.518,7	32.630,0	29.727,3	29.727,3	31.862,1	32.483,1	32.483,1	34.029,7
Pressupost inicial sobre total (en %) (amb interessos)	18,0	17,5	17,5	17,0	17,3	17,2	16,4	15,0	15,5	15,5	13,0	13,7	13,7	14,2
Deute públic respecte al PIB	7,5	8,3	7,8	7,8	10	12,7	17,5	22	26,7	29,9	32,8	35,6	35,4	...
Saldo públic respecte al PIB	-0,4	-0,4	-0,2	-0,6	-2,5	-2,3	-4,5	-4,1	-2,2	-2	-2,7	-2,9	-0,9	...

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Economia i del Departament d'Ensenyament

Gràfic 14. Evolució dels indicadors de finançament de la Generalitat de Catalunya. 2006-2015



Taula 8. Evolució dels indicadors de despesa de les llars en ensenyament. Catalunya i Espanya, 2000-2016

Percentatge de despesa en ensenyament	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	1,60	1,43	1,59	1,44	1,33	1,24	1,28	1,15	1,29	1,35	1,38	1,40	1,52	1,72	1,86	1,82	1,83
Espanya	1,23	1,15	1,15	1,13	1,06	1,02	0,92	0,91	0,93	0,94	1,04	1,06	1,18	1,33	1,37	1,39	1,42
Despesa mitjana per llar en ensenyament	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	342,76	316,46	350,27	330,81	324,24	313,73	423,59	390,02	445,36	449,78	434,51	439,1	454,18	504,61	553,68	548,81	557,84
Espanya	244,85	240,68	245,41	249,69	248,58	256,61	276,85	288,75	295,15	284,29	304,73	309,36	332,05	360,64	369,15	380,22	399,05
Despesa en ensenyament de les llars per estudiant (univ. i no univ.)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	612,4	587,3	675,6	643,0	633,8	630,1	890,0	823,8	932,8	924,4	880,6	877,8	893,4	989,1	1.081,8	1.069,4	...
Espanya	374,3	384,2	406,4	424,1	430,2	455,2	532,2	564,3	596,4	569,4	605,2	608,3	648,2	702,8	719,8	745,7	...

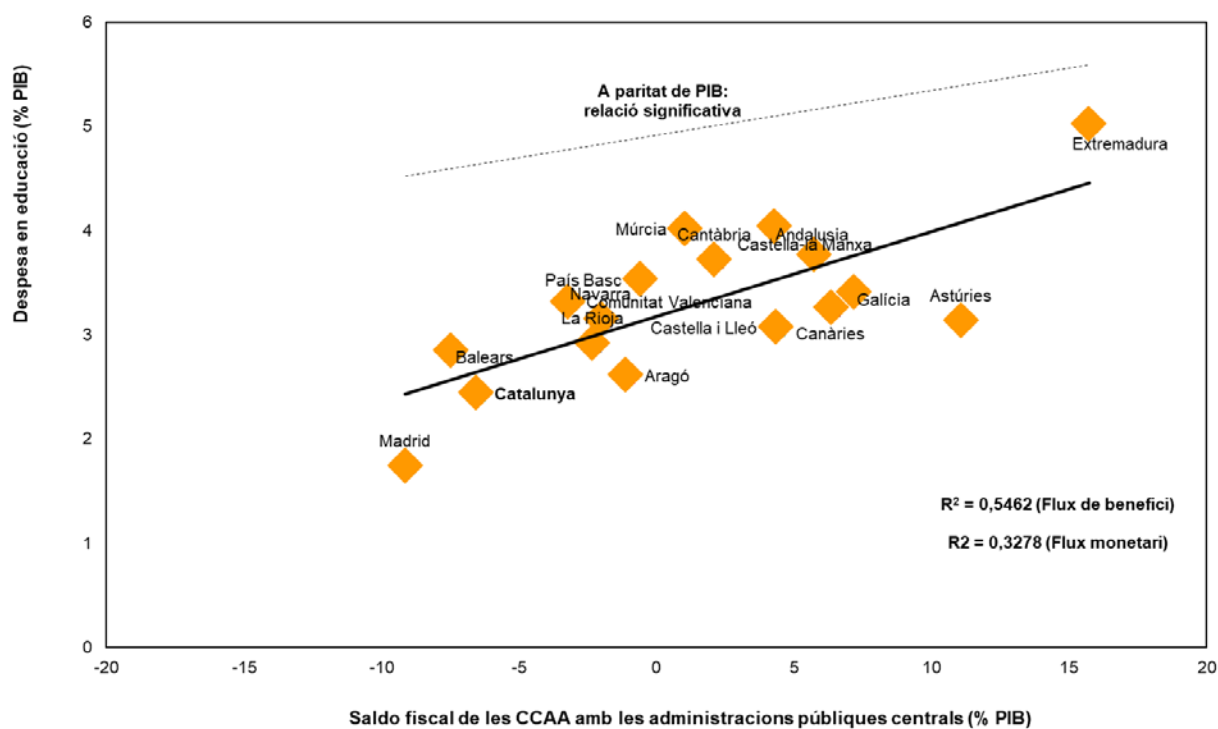
Font: Elaboració a partir de dades de l'Institut Nacional d'Estadística (Encuesta de Presupuestos Familiares). Nota: L'any 2006 es produeix un canvi de sèrie, de l'Enquesta Continua de Pressupostos Familiars i l'Enquesta de Pressupostos Familiars amb base 2006.

Taula 6. Indicadors de despesa pública de l'educació, per comunitats autònomes (2015)

Comunitats autònomes	Despesa pública en educació (no universitària) / PIB	Despesa pública en educació (universitària) / PIB	Despesa pública en educació (total) / PIB	Despesa pública en educació (no universitària) per estudiant	Despesa pública en ensenyaments privats (concerts) / despesa pública en educació (no universitària)	Estudiants centres concertats (no universitaris) / estudiants no universitaris	Despesa pública en centres privats / estudiants en centres concertats
Andalusia	3,97	1,04	5,24	3.540,9	13,1	20,3	2.277,9
Aragó	2,62	0,65	3,29	4.134,4	17,6	25,3	2.873,8
Astúries	3,15	0,72	3,88	4.871,3	13,5	23,2	2.832,6
Balears	2,89	0,30	3,19	4.424,6	22,2	29,8	3.288,9
Canàries	3,28	0,61	3,91	3.731,9	9,5	15,8	2.252,6
Cantàbria	3,73	0,71	4,45	4.880,8	18,0	27,5	3.190,6
Castella i Lleó	3,06	0,77	3,84	4.548,1	17,3	28,2	2.797,6
Castella - la Manxa	3,87	0,51	4,38	3.847,8	10,3	14,9	2.670,8
Catalunya	2,60	0,51	3,15	4.026,4	21,1	27,9	3.050,9
Comunitat Valenciana	3,35	0,84	4,19	3.955,1	19,8	26,2	2.985,9
Extremadura	5,26	0,90	6,17	4.884,7	9,2	17,6	2.535,0
Galícia	3,27	0,85	4,16	4.499,7	13,0	21,8	2.675,7
Madrid	1,71	0,55	2,30	3.037,1	27,5	29,9	2.790,7
Múrcia	4,04	0,73	4,79	3.868,9	18,9	24,4	2.994,3
Navarra	3,13	0,33	3,48	5.292,1	22,0	34,4	3.377,3
País Basc	3,38	0,60	4,09	6.106,5	28,3	48,1	3.595,0
La Rioja	2,99	0,56	3,58	4.360,5	20,1	29,2	2.993,1
Espanya	3,25	0,68	4,39	4.312,1	16,9	25,6	2.857,3

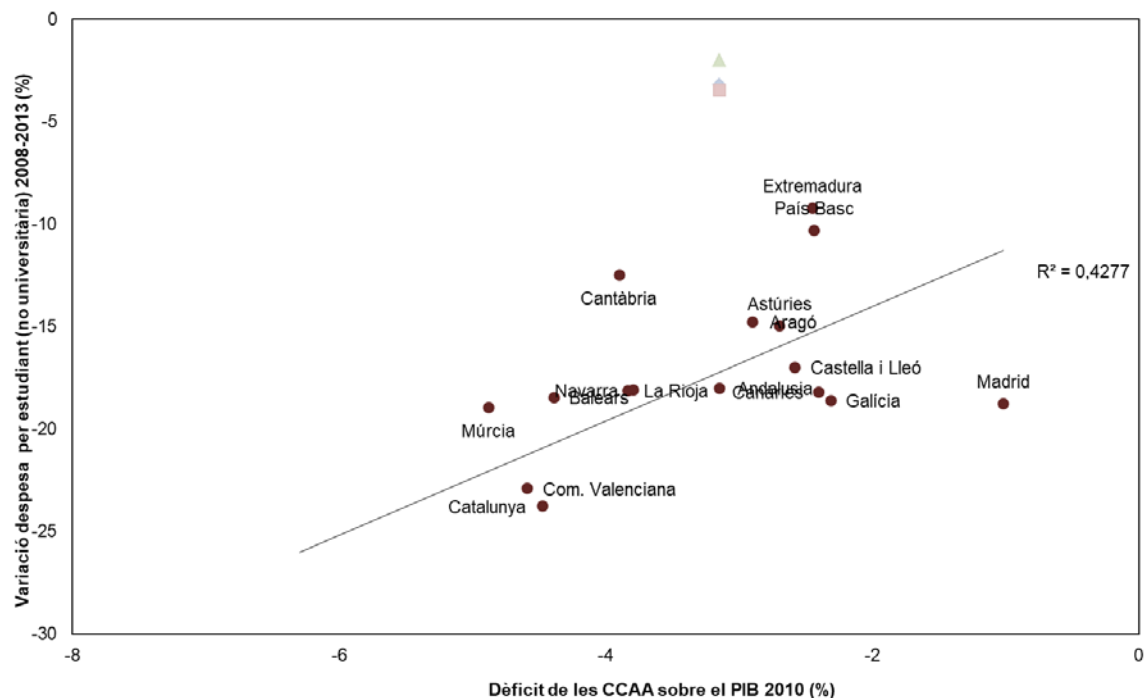
Font: Elaboració amb dades del Ministeri d'Educació i l'Institut Nacional de Estadística. Nota 1: La despesa pública universitària no incorpora el finançament privat de l'ensenyament universitari a través del pagament de matrícules. En canvi, inclou la despesa de beques per exempció de preus acadèmics. Nota 2: Les dades estan calculades en PIB base 2010.

Gràfic 15. Relació entre la despesa en educació sobre el PIB i el saldo fiscal (flux de benefici i flux monetari) amb les administracions públiques centrals sobre el PIB per comunitats autònomes (2013)



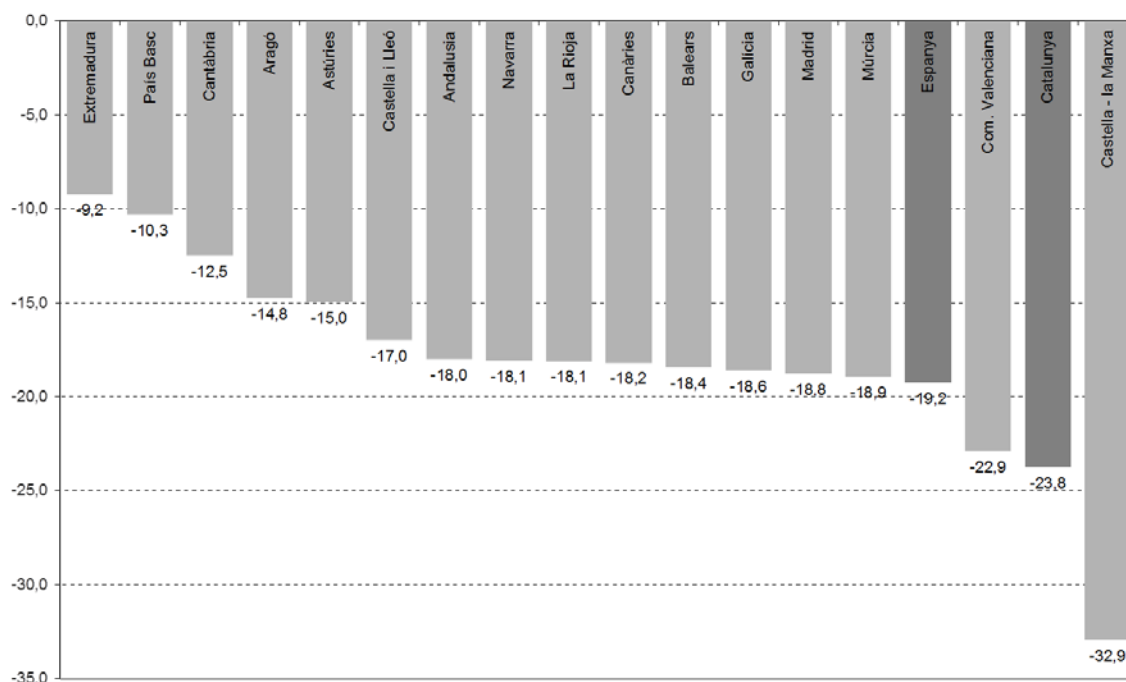
Font: Elaboració amb dades del Ministeri d'Educació i del Ministerio de Economía y Hacienda (2008).
Las Balanzas Fiscales de las CCAA españolas con las administraciones públicas centrales 2005,
publicat a Madrid el 15 de juliol de 2008.

Gràfic 16. Relació entre dèficit públic i variació de la despesa en educació per estudiant no universitari (a preus corrents) per comunitats autònomes (2008, 2013)



Font: Elaboració amb dades del Ministeri d'Hisenda i Administracions públiques, el Ministeri d'Educació i l'Institut Nacional de Estadística. Nota: Les dades de dèficit corresponen a la capacitat o necessitat de finançament, exclòs l'efecte de les liquidacions negatives definitives del sistema de finançament amb efecte sobre l'Objectiu d'Estabilitat Pressupostària (2010 i 2011) (Intervenció General de l'Administració de l'Estat).

Gràfic 17. Variació de la despesa en educació per estudiant no universitari (a preus corrents) per comunitats autònomes (2008, 2013)



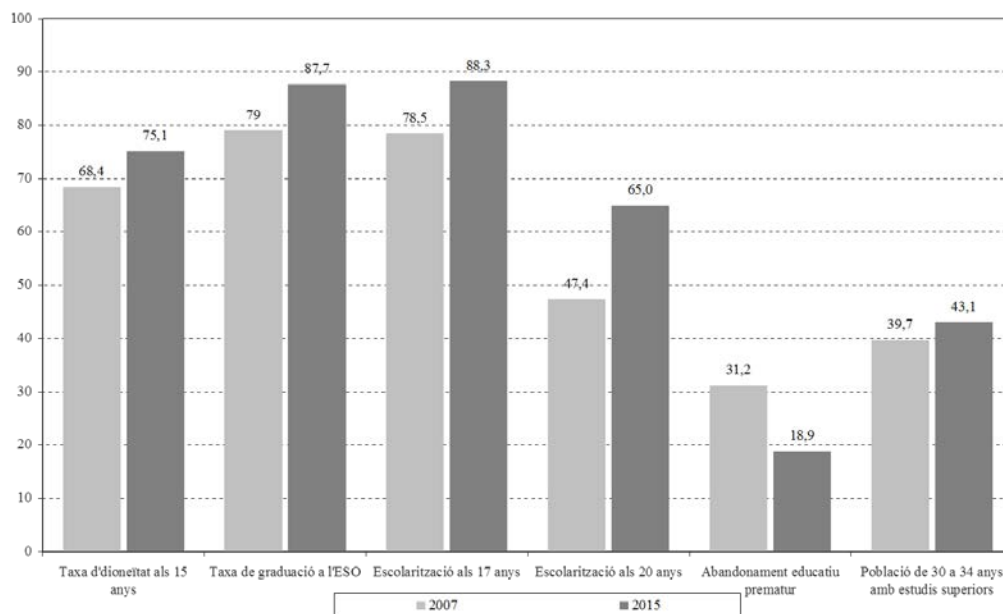
Font: Elaboració amb dades del Ministeri d'Educació i l'Instituto Nacional de Estadística.

Taula 1. Evolució dels resultats acadèmics de l'alumnat als 15 anys a Catalunya (2000-2015)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Taxa d'idoneïtat als 15 anys	82,9	83,5	82,9	82,1	80,9	70,3	68,5	68,4	69,4	69,5	70,4	70,6	72	73,7	75,1	76,6
Taxa de graduació en ESO (sobre matriculats)	71,5	72,8	73,2	72,1	73,1	79	77,7	79	79,8	81,9	81,8	82,3	84,9	86,5	86,7	87,7
Escolarització als 17 anys	68	69,9	72,7	75	74,3	76,4	76	78,5	80	81,4	86	86,7	87,8	90,6	87,8	88,3

Font: elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament.

Gràfic 1. Evolució de diferents indicadors de resultats en les trajectòries escolars a Catalunya, 2007-2015



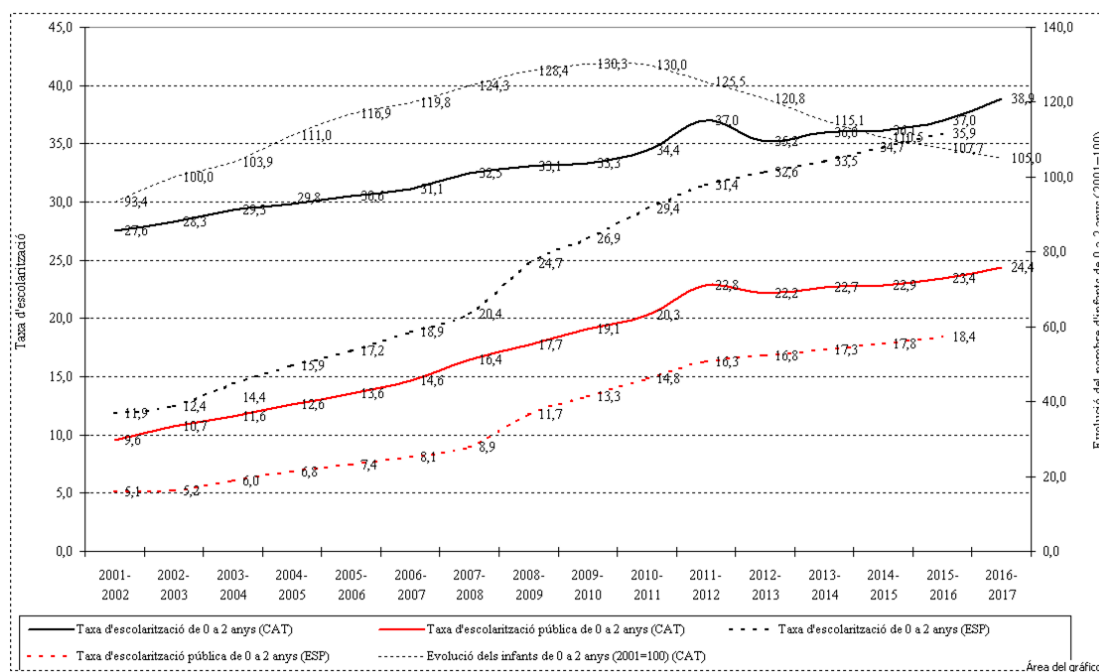
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament, del Ministeri d'Educació, d'Eurostat, de l'Institut d'Estadística de Catalunya i de l'Institut Nacional d'Estadística.

Taula 2. Evolució dels resultats de les proves de competències a Catalunya, 2003-2016

Proves de 6è de primària. Nivell d'assoliment de la competència	2012	2013	2014	2015	2016
Llengua catalana	-	71,1	75,5	74,5	74,5
Llengua castellana	-	73	75,4	75,7	74,1
Llengua anglesa	-	73	75,1	74,5	73,7
Matemàtiques	-	76,3	81	80	77,9
Proves de 4t d'ESO. Nivell d'assoliment de la competència	2012	2013	2014	2015	2016
Llengua catalana	72,8	76,6	77,1	76,3	76,9
Llengua castellana	73,9	76	76,4	75,2	76,5
Matemàtiques	64	68,3	69,1	69,3	71
Llengua anglesa	-	-	66,9	68,7	68,1
Científicotecnològica	-	-	-	-	67,2
Proves PISA (15 anys). Puntuació	2003	2006	2009	2012	2015
Competència en comprensió lectora	483	477	498	501	500 (ESP: 496) (UE: 494) (Promig OCDE: 493)
Competència matemàtica	494	488	496	493	500 (ESP: 486) (UE: 493) (Promig OCDE: 490)
Competència científica	502	491	497	492	504 (ESP: 493) (UE: 495) (Promig OCDE: 493)
Proves PISA (15 anys). Nivell 1 o inferior (%)	2003	2006	2009	2012	2015
Competència en comprensió lectora	19,2	21,2	13,5	15,1	15,4 (ESP: 16,2) (UE: 19) (Promig OCDE: 20,1)
Competència matemàtica	19,4	21	19,1	20	17,7 (ESP: 22,2) (UE: 22) (Promig OCDE: 23,4)
Competència científica	-	18,6	16,3	15,4	15,7 (ESP: 18,3) (UE: 20,5) (Promig OCDE: 21,2)

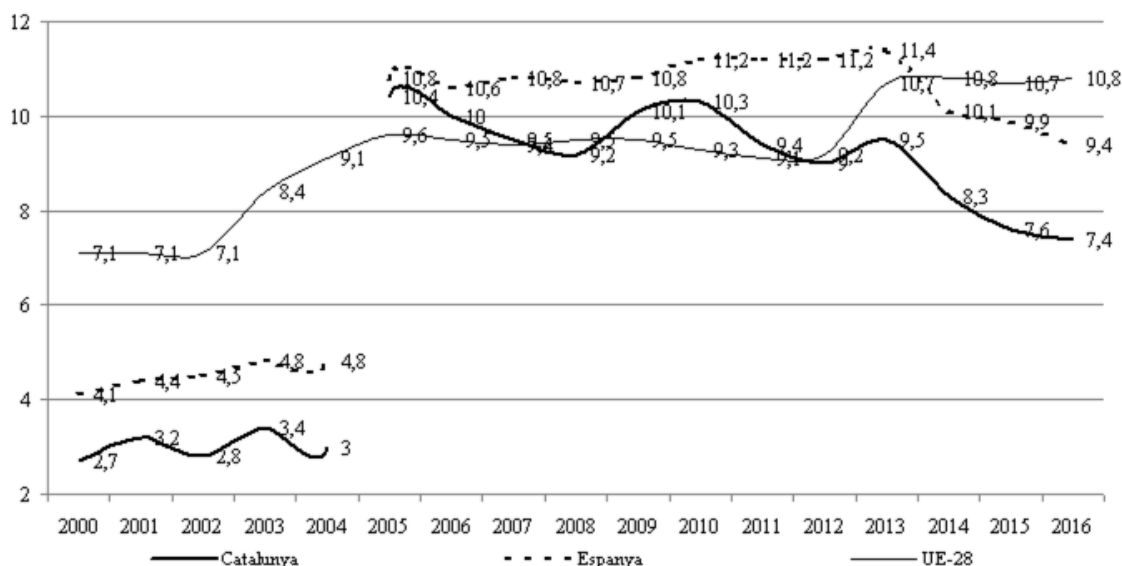
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i de l'OCDE.

Gràfic 4. Evolució de l'escolarització a l'educació infantil de primer cicle, a Catalunya i Espanya. 2001-2002 a 2016-2017



Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i Ministeri d'Educació.

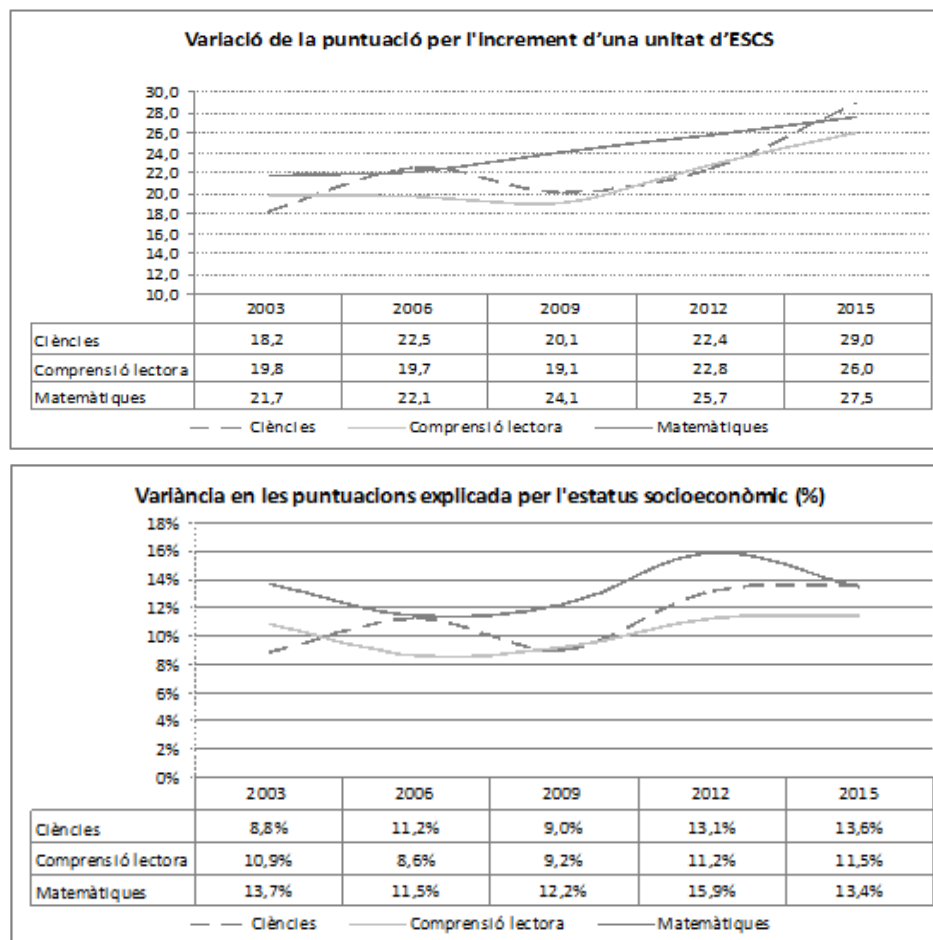
Gràfic 5. Evolució del percentatge de població d'entre 25 i 64 anys que participa en educació i formació per àmbit territorial. Catalunya, Espanya i UE-28, 2000-2016



Font: Elaboració a partir de dades del Ministeri d'Educació i d'Eurostat. Nota 1: En els casos de Catalunya i Espanya, l'any 2005 es produeix un tall en la sèrie estadística. Nota 2: El benchmark establert per la Unió Europea per al 2010 és del 12,5% i per al 2020 del 15%.

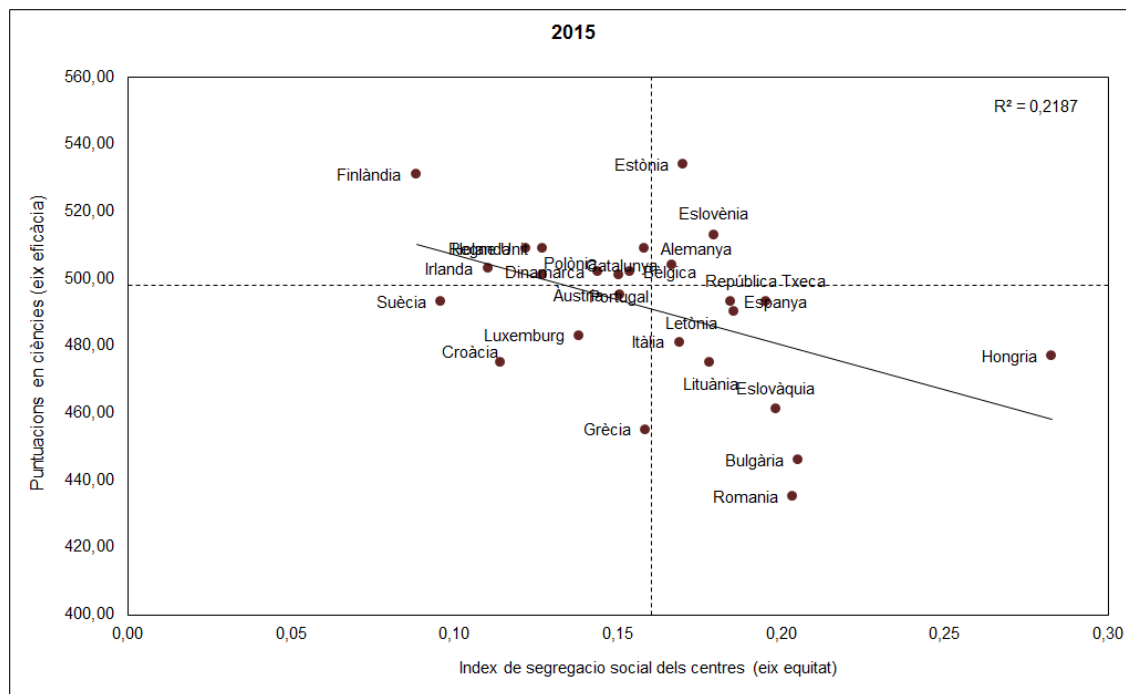
Gràfic 27. Evolució del percentatge de variància en les puntuacions dels alumnes a les proves PISA explicada per l'estatus socioeconòmic (ESCS) i diferència de puntuació per cada increment d'una unitat d'ESCS a Catalunya (2003-2015)

Font: elaboració a partir de dades de l'OCDE.



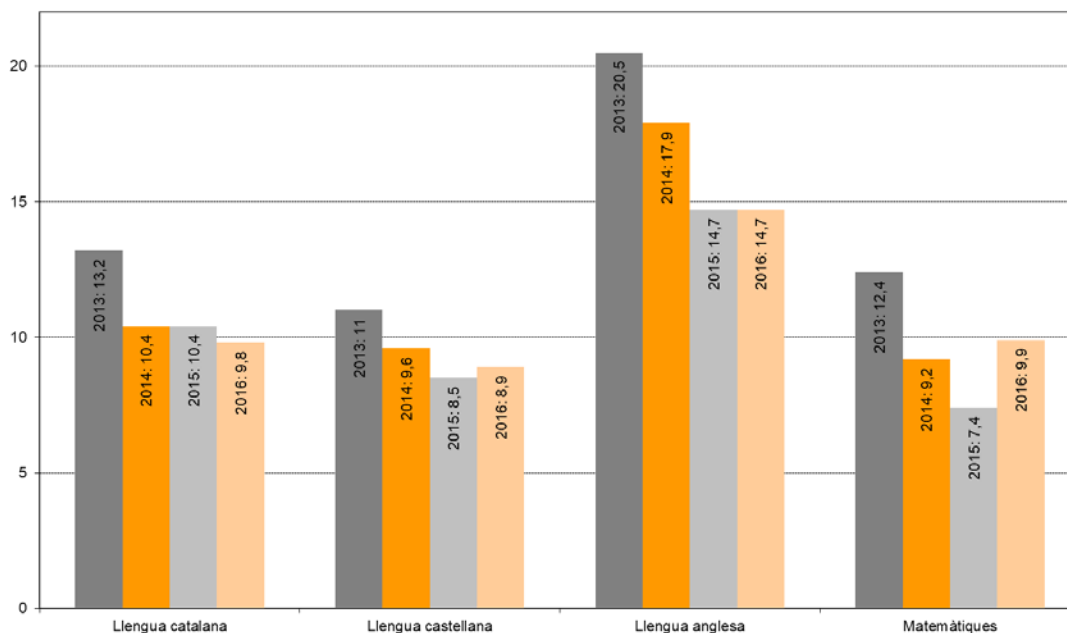
Font: elaboració a partir de dades de l'OCDE. Nota: per tal d'analitzar tendències s'ha utilitzat l'index ESCS proporcionat per l'OCDE, recalculat per a les onades compreses entre el 2003 i el 2012 en base a l'onada PISA 2015. Això fa que els resultats relatius a la diferència de puntuacions quan s'incrementa d'una unitat l'index ESCS variïn respecte els resultats publicats en els informes oficials de l'OCDE relatius a cada onada. S'ha calculat replicant els pesos i utilitzant tots els valors plausibles de les competències analitzades.

Gràfic 25. Relació entre les puntuacions a les proves PISA (eficàcia) i els nivells de segregació social (equitat) als centres de secundària (2015)



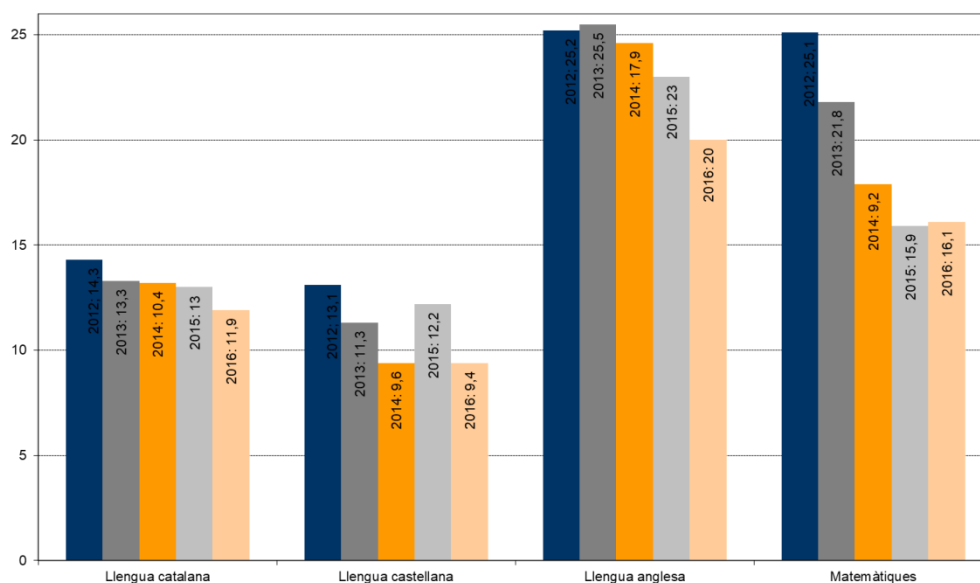
Font: Elaboració pròpia a partir de la base de dades OCDE-PISA.

Gràfic 30. Evolució de la diferència en els resultats en les proves de competències bàsiques a 6è de primària entre el nivell de complexitat del centre (baix-alt) a Catalunya (2013-2016)



Font: CSASE (2016). L'avaluació de sisè d'educació primària 2016. (Quaderns d'avaluació núm. 35); CSASE (2015). L'avaluació de sisè d'educació primària 2015. (Quaderns d'avaluació núm. 32); CSASE (2014). L'avaluació de sisè d'educació primària 2014. (Quaderns d'avaluació núm. 29); CSASE (2013). L'avaluació de sisè d'educació primària 2013. (Quaderns d'avaluació núm. 26).

Gràfic 31. Evolució de la diferència en els resultats en les proves de competències bàsiques a 4t d'ESO entre el nivell de complexitat del centre (baix-alt) a Catalunya (2012-2016)



Font: CSASE (2016). L'avaluació de quart d'ESO 2016. (Quaderns d'avaluació núm. 34); CSASE (2015). L'avaluació de quart d'ESO 2015. (Quaderns d'avaluació núm. 31); CSASE (2014). L'avaluació de quart d'ESO 2014. (Quaderns d'avaluació núm. 28); CSASE (2013). L'avaluació de quart d'ESO 2013. (Quaderns d'avaluació núm. 25); CSASE (2012). L'avaluació de quart d'ESO 2012. (Quaderns d'avaluació núm. 22).

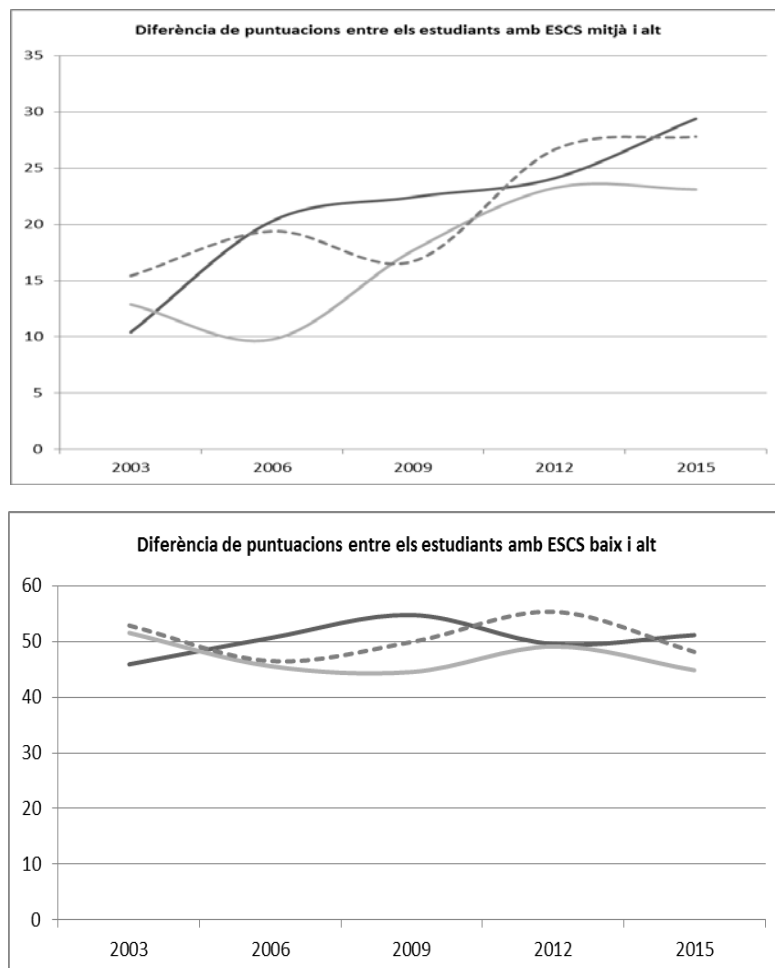
Taula 10. Evolució de les puntuacions a les proves PISA en funció de l'estatus socioeconòmic (ESCS) a Catalunya (2003-2015)

Competència científica	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS baix (<percentil 33)	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS mitjà	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS alt (>percentil 66)	Diferència de puntuacions entre els estudiants amb ESCS baix i alt	Diferència de puntuacions entre els estudiants amb ESCS mitjà i alt
2003	464	499	510	46	10
2006	451	481	501	51	20
2009	459	491	514	55	22
2012	455	480	504	50	24
2015	465	487	516	51	29
Variació 2003-2015	+1	-12	+7	+5	+19
Comprensió lectora	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS baix (<percentil 33)	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS mitjà	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS alt (>percentil 66)	Diferència de puntuacions entre els estudiants amb ESCS baix i alt	Diferència de puntuacions entre els estudiants amb ESCS mitjà i alt
2003	441	480	493	52	13
2006	439	475	484	46	10
2009	464	491	508	45	18
2012	463	489	512	49	23
2015	464	486	509	45	23
Variació 2003-2015	+23	6	+16	-7	+10
Competència matemàtica	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS baix (<percentil 33)	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS mitjà	Puntuacions segons el nivell socioeconòmic. Estudiants amb ESCS alt (>percentil 66)	Diferència de puntuacions entre els estudiants amb ESCS baix i alt	Diferència de puntuacions entre els estudiants amb ESCS mitjà i alt
2003	451	488	503	53	15
2006	449	476	496	46	19
2009	454	487	504	50	17
2012	450	479	505	55	27
2015	463	483	511	48	28
Variació 2003-2015	+12	-5	+7	-5	+12

Font: elaboració a partir de dades de l'OCDE.

Nota: per tal d'analitzar tendències s'ha utilitzat l'índex ESCS proporcionat per l'OCDE, recalculat per a les onades compreses entre el 2003 i el 2012 en base a l'onada PISA 2015. S'ha calculat replicant els pesos i utilitzant tots els valors plausibles de les competències analitzades.

Gràfic 28. Evolució de les puntuacions a les proves PISA en funció de l'estatus socioeconòmic (ESCS) a Catalunya (2003-2015)



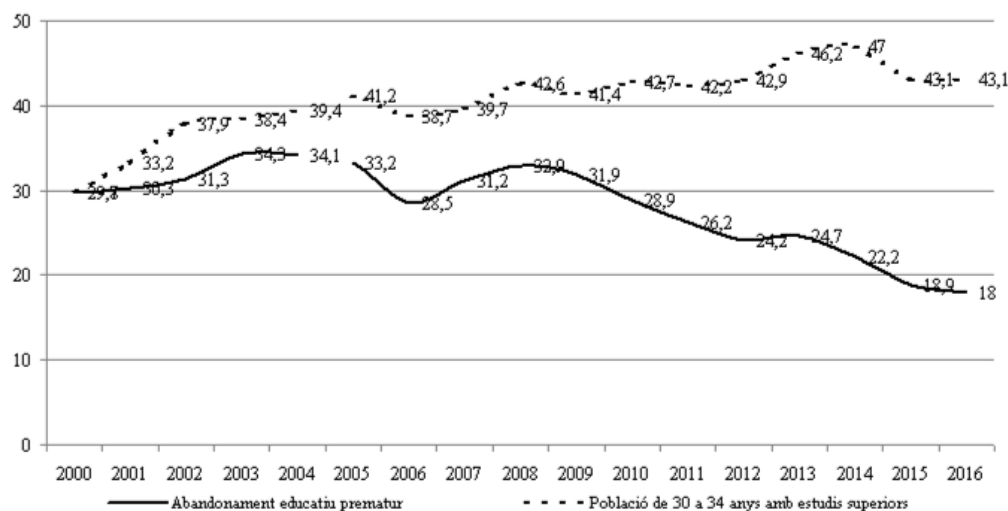
Font: elaboració a partir de dades de l'OCDE.

Taula 3. Evolució dels indicadors de referència de l'Estratègia Europa 2020 en educació i formació per àmbit territorial. Catalunya, Espanya i UE-28, 2000-2016

Abandonament educatiu prematur	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Objectiu 2020
Catalunya	29,7	30,3	31,3	34,3	34,1	33,2	28,5	31,2	32,9	31,9	28,9	26,2	24,2	24,7	22,2	18,9	18	(15% Esp.)
Espanya	29,1	29,7	30,9	31,7	32,2	31	30,3	30,8	31,7	30,9	28,2	26,3	24,7	23,6	21,9	20,0	19	
UE-28	17,6	17,3	17	16,4	16	15,7	15,3	14,9	14,6	14,2	13,9	13,4	12,7	11,9	11,2	11,0	10,7	
Població de 30 a 34 anys amb estudis superiors	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Objectiu 2020
Catalunya	29,8	33,2	37,9	38,4	39,4	41,2	38,7	39,7	42,6	41,4	42,7	42,2	42,9	46,2	47	43,1	43,1	(44% Esp.)
Espanya	29,2	31,3	34,4	35,1	36,9	39,9	39,4	40,9	41,3	40,7	42	41,9	41,5	42,3	42,3	40,9	40,1	
UE-28	22,4	22,8	23,6	25,1	26,9	28,1	29	30,1	31,2	32,3	33,8	34,8	36	37,1	37,9	38,7	39,1	

Font: Elaboració a partir de dades d'Eurostat, de l'Institut d'Estadística de Catalunya, de l'Institut Nacional d'Estadística i del Ministeri d'Educació. Nota: Les dades d'UE-28 dels anys 2000, 2001 i 2002 corresponen a UE-27

Gràfic 6. Evolució dels indicadors de referència de l'Estratègia Europa 2020 en educació i formació a Catalunya, 2000-2016



Font: Elaboració a partir de dades d'Eurostat, de l'Institut d'Estadística de Catalunya, de l'Institut Nacional d'Estadística i del Ministeri d'Educació.

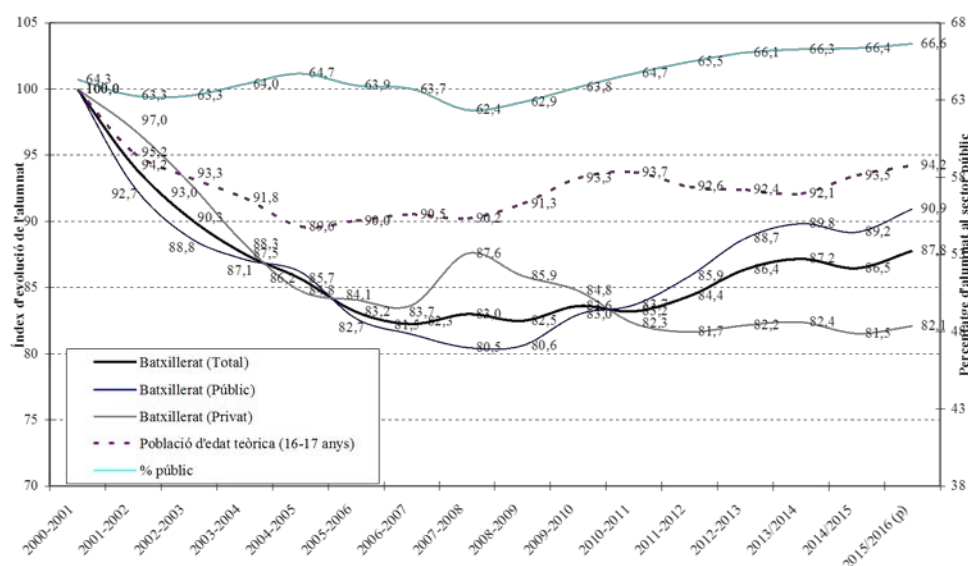
Taula 4. Evolució d'altres indicadors sobre l'èxit educatiu per àmbit territorial. Catalunya, Espanya i UE-28, 2000-2015

Escolarització als 17 anys	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	68	69,9	72,7	75	74,3	76,4	76	78,5	80	81,4	86	86,7	87,8	90,6	87,8	88,4	:
Espanya	78,4	78,6	80,2	81,1	82	83	82,9	83,1	82,9	82,7	88,3	89,6	90	91,8	90,1	90	:
UE-28 (1)	82	84,2	84,7	84,5	86,3	87,8	86,7	87,8	88,6	88,6	90,2	90,8	90,9	91,3	92,3	:	:
Escolarització als 20 anys	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	46,2	48	46,3	50,2	48,4	49,5	50,2	47,4	48,9	54,4	54,5	55,4	64,2	62,9	65,0	67,7	:
Espanya	54	52,6	51,2	50,6	50,3	51	51,1	50,7	49,9	51,7	56	58,6	62,2	63,9	66,1	66,9	:
UE-28 (1)	46,1	46,7	48,6	49,1	50,9	50,8	51,3	51,7	52,1	53,3	53,9	55,4	56,0	55,5	55,4	:	:
Població de 20 a 24 anys amb estudis secundaris postobligatoris assolits	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	68,1	65,4	65,1	60,8	59,5	61,3	65,7	61,7	59,8	61,6	62,0	62,6	64,7	64,4	68,6	72,4	73,8
Espanya	66,0	65,0	63,6	62,2	61,1	61,8	61,8	61,4	60,3	60,3	61,5	62	63	63,8	65,8	68,5	70,3
UE-28 (1)	76,6	76,6	76,8	77,2	77,4	77,6	78,2	78,3	78,7	78,8	79,2	79,7	80,3	81,1	82,2	82,7	83,1
Població de 18 a 24 anys que ni treballa ni estudia (NEET)	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Catalunya	12,3	11,2	14,6	14,9	14,5	14,4	13,2	13,6	17,5	24,9	24,1	23,9	24,8	25,7	23	19,5	18,1
Espanya	14,4	14,2	14,9	14,8	14,9	14,6	13,3	13,6	16,7	22,3	22,1	22,8	23,6	24	22,1	20,1	19,1
UE-28	16,9	16,4	16,8	16,8	16,6	16,2	15,1	14,1	13,9	16,1	16,6	16,8	17,2	17,1	16,5	15,8	15,2

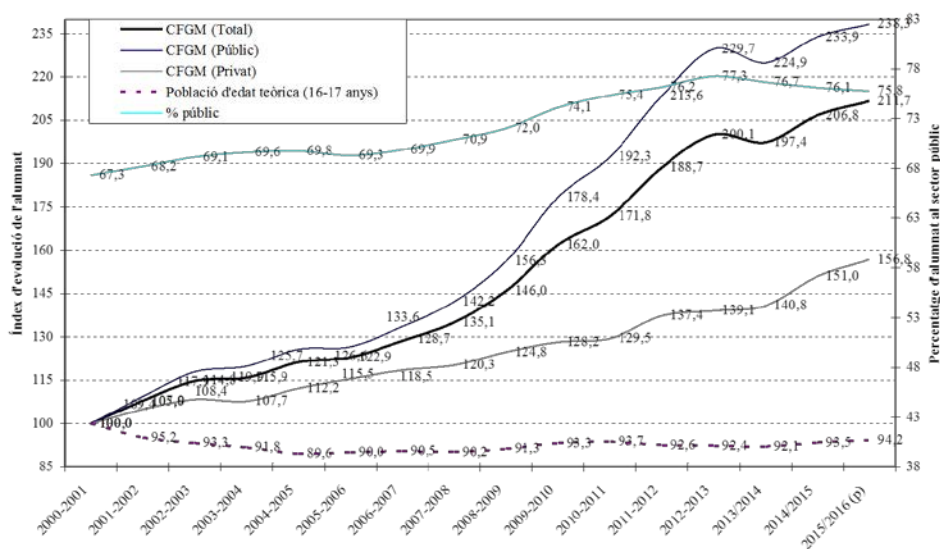
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament, del Ministeri d'Educació, d'Eurostat, de l'Institut d'Estadística de Catalunya i de l'Institut Nacional d'Estadística. (1) Nota: Les dades d'UE-28 dels anys 2000, 2001 i 2002 corresponen a UE-2

Gràfic 8. Índex d'evolució de l'alumnat al batxillerat i als cicles formatius de grau mitjà.
Catalunya, 2000-2016

Batxillerat

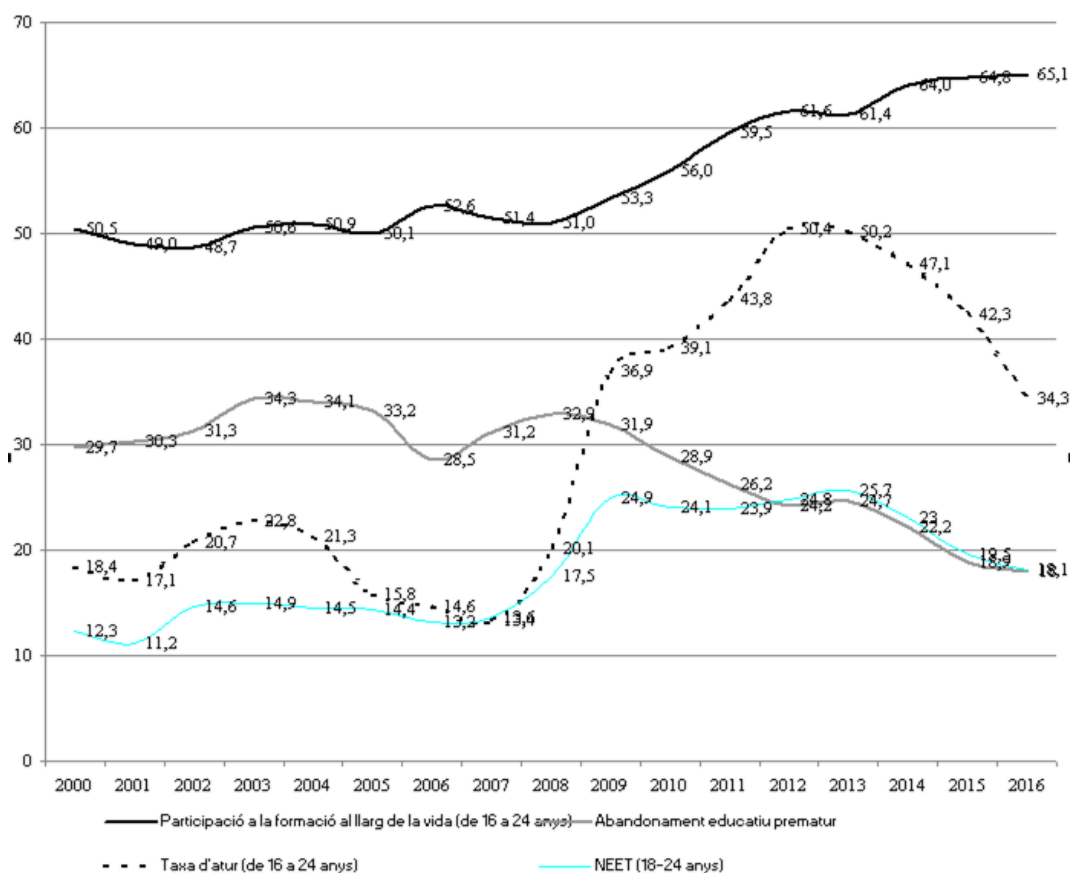


Cicles formatius de grau mitjà



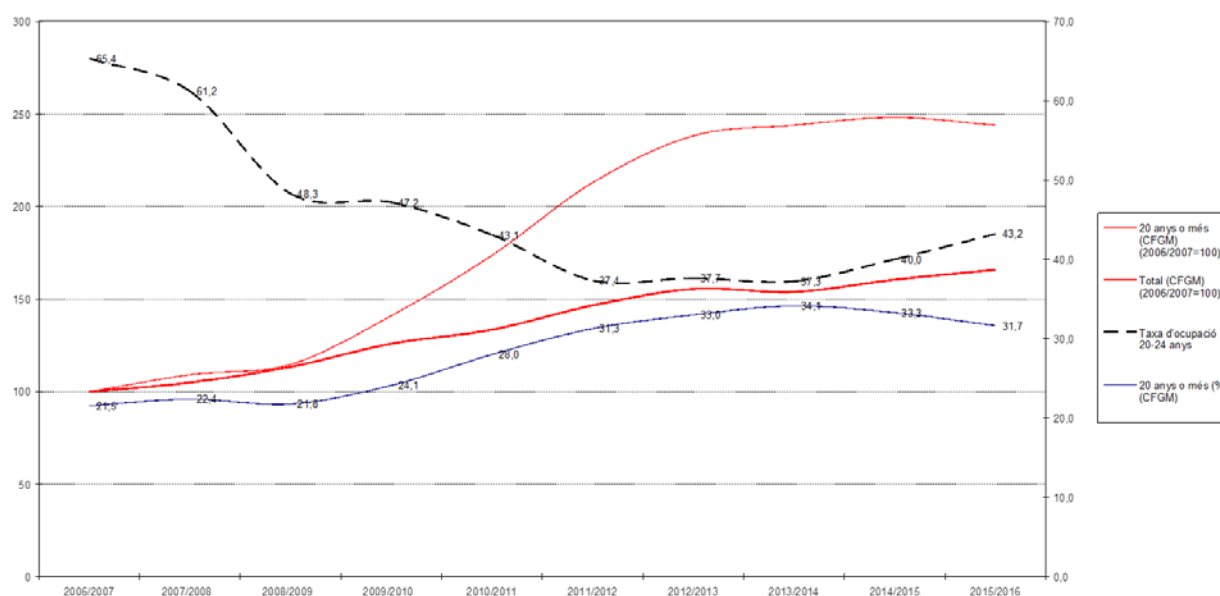
Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i del Ministeri d'Educació.

Gràfic 11. Evolució de la participació a la formació de la població de 16 a 24 anys. Catalunya, 2000-2016



Font: Elaboració a partir de dades d'Idescat.

Gràfic 12. Evolució de l'alumnat de 20 anys o més als cicles formatius de grau mitjà a Catalunya, 2006/2007 a 2015/2016



Font: Elaboració a partir de dades del Departament d'Ensenyament i Idescat.

Nota: La taxa d'ocupació corresponent al curs 2015/2016 correspon al segon trimestre de 2016. La resta de taxes d'ocupació són anuals.

També et pot interessar...

(Publicacions disponibles a partir del 14 de desembre de 2017).

 @FundacioBofill #educacióCat



- *L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2016. Bernat Albaigés i Francesc Pedró*
Més informació i descàrrega (950 pàgines)

Capítols de l'Anuari 2016



- *Introducció. L'estat de l'educació a Catalunya. Anuari 2016. Bernat Albaigés i Francesc Pedró*
Més informació i descàrrega



- *Indicadors sobre l'èxit educatiu a Catalunya. Bernat Albaigés i Gerard Ferrer-Esteban*
Més informació i descàrrega



- *L'impacte de la LOMCE, l'LRSA i la Llei d'estabilitat pressupostària en el desenvolupament de polítiques educatives. Eva Izquierdo*
Més informació i descàrrega



- *Principals mesures de política educativa en el període 2012-2015: una visió descriptiva. Jordi Blanch i M. Cristina Pujol*
Més informació i descàrrega



- *La desinversió pública en educació en temps de crisi: opcions explícites i implícites de política educativa i efectes sobre les desigualtats (2010-2015).* Xavier Bonal
[Més informació i descàrrega](#)



- *L'autonomia de centre en els horitzons de millora educativa.* Isaac González
[Més informació i descàrrega](#)



- *L'impacte econòmic de la inversió en educació: els efectes de la crisi i escenari de futur.* Mariona Farré i Teresa Torres
[Més informació i descàrrega](#)



- *Inversió predistributiva per augmentar l'equitat educativa.* Xavier Martínez-Celorrio
[Més informació i descàrrega](#)



- *La inversió pública en educació (2015-2035).* Eugeni Garcia-Alegre
[Més informació i descàrrega](#)



- *La planificació escolar davant la davallada demogràfica: governança de l'oferta o seguiment de la demanda?* Ricard Benito i Isaac González
[Més informació i descàrrega](#)



- *La crisi, una oportunitat per repensar la capacitat laboral dels estudiants.* Ferran Mañé
[Més informació i descàrrega](#)



- *Conclusions. Bernat Albaigés i Francesc Pedró*
Més informació i descàrrega

Altres documents de l'Anuari 2016



- *Nota de premsa*
Més informació i descàrrega



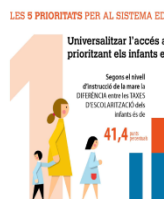
- *Dossier de premsa ampliat*
Més informació i descàrrega



- *Dossier de premsa (versió resumida)*
Més informació i descàrrega



- *Informe breu (resum de l'Anuari 2016)*
Més informació i descàrrega



- *Infografies*
Més informació i descàrrega